

Bibliyometrik Özellikleri Açısından *bilig*'in Değerlendirilmesi

Umut Al*
İrem Soydal**
Haydar Yalçın***

Özet: *bilig*, 2008 yılından itibaren Social Sciences Citation Index tarafından dizinlenmeye başlamıştır. Bu çalışmada *bilig*'de yayımlanmış atıf dizinleri kapsamındaki 100 yayının bibliyometrik özellikleri açısından incelenmektedir. Çalışma kapsamında şu sorulara yanıt aranmaktadır:

- 1) *bilig*'deki yayınların yazarları hangi kurumlarda görev yapmaktadır?
- 2) *bilig*'de yer alan yayınlar çok yazarlılık özelliği göstermekte midir?
- 3) *bilig*'deki yayınlarda en sık atıf yapılan kaynak türü hangisidir?
- 4) *bilig*'de en sık atıf yapılan dergiler hangileridir?
- 5) *bilig*'deki yayınların kaynakçaları dikkate alındığında, literatürün yaşlanma hızı nedir?

Söz konusu soruların yanı sıra çalışma kapsamında atıf yapılan yazarlar arasındaki ilişkiler de sosyal ağ analizi yöntemiyle ele alınmaktadır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda *bilig*'de yayımlanan çalışmaların büyük bir bölümünün Türkçe olduğu belirlenmiştir. Dergide makale yayımlayan kişilerin bağlı oldukları kurumlara göre yapılan değerlendirmede en çok katkının Gazi, Hacettepe ve Başkent Üniversitelerindeki araştırmacılar tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. *bilig*'de atıf yapılan kaynakların %65'i kitaptır. *bilig*'de atıf yapılan yayınların yarısı son 16 yılda yayımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *bilig*, bibliyometri, ortak atıf analizi, sosyal ağ analizi.

Giriş

Türk dünyasının sosyal bilimler alanındaki birikimlerini ortaya koymak, tarihi ve güncel problemlerini bilimsel bir yaklaşımla ele almak amacıyla 1996 yılından beri yayımlanan *bilig*, Kış/Ocak, Bahar/Nisan, Yaz/ Temmuz ve

* Dr., Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü / ANKARA
umutal@hacettepe.edu.tr

** Dr., Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü / ANKARA
soydal@hacettepe.edu.tr

*** Uzman, Hacettepe Üniversitesi Kütüphaneleri / ANKARA
hyalcin@hacettepe.edu.tr

Güz/Ekim olmak üzere yılda dört sayı olarak çıkmaktadır. Dergi *Social Sciences Citation Index*'in (SSCI) yanı sıra birçok alan dizini (*MLA International Bibliography*, *Cambridge Scientific Abstracts*, *International Bibliography of the Social Sciences*, *ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanı* gibi) tarafından taranmaktadır (Ahmet Yesevi Üniversitesi 2010). Bu çalışma *bilig*'in atıf dizinlerine girmesinden sonra yayımladığı çalışmaların bibliyometrik değerlendirmelerini içermektedir.

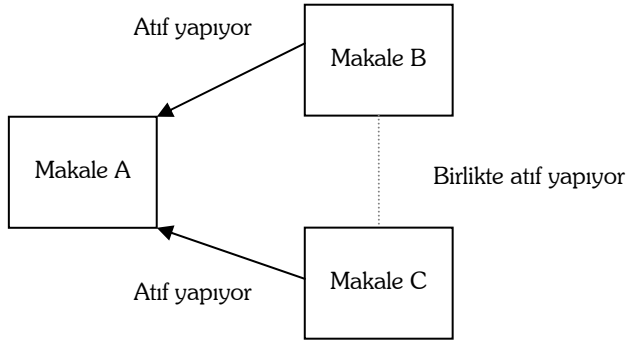
Bibliyometri teriminin tanımlanmasına ilişkin literatürde en sık atıf yapılan yazarlardan birisi olan Pritchard (1969: 348) söz konusu terimi matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitaplar ve diğer iletişim ortamlarına uygulanması şeklinde tanımlamaktadır. Bibliyometrik araştırmalar ile yayınların belirli özellikleri incelenmek suretiyle bilimsel iletişime ilişkin çeşitli bulgular elde etmek mümkündür. Söz konusu bulgulardan, örneğin bir derginin iç değerlendirmesine yönelik olarak mikro düzeyde ya da bir ülkenin bilim politikasına şekil vermek amacıyla makro düzeyde yararlanılabilmektedir. Bilimsel yayınların etkinliği genellikle bibliyometrik çalışmalarla ortaya konulmakta ve gerçekleştirilen bibliyometrik araştırmalarda verilere erişimin kolay olmasından dolayı veri kaynağı olarak atıf dizinlerinden yararlanılmaktadır.

Eugene Garfield tarafından 1960 yılında kurulan Bilimsel Bilgi Enstitüsü (Institute for Scientific Information) uzun yıllar atıf dizinlerine yönelik olarak çalışmalar gerçekleştirmiş ve farklı alanlara yönelik veri tabanları üretmiştir (Cawkell ve Garfield 2001: 153). Atıf dizinleri ile ilgili veri tabanları arasında ilk ortaya çıkan kaynak, temel bilimler alanındaki bilimsel dergileri kapsayan *Science Citation Index*'tir (SCI). SCI'yi daha sonra sırasıyla sosyal bilimleri içeren *Social Sciences Citation Index* (SSCI) ile sanat ve beşeri bilimleri kapsayan *Arts & Humanities Citation Index* (A&HCI) takip etmiştir. Bilimsel Bilgi Enstitüsü tarafından hazırlanan atıf dizinleri uzun yıllar atıf dizinleme alanında tek kaynak konumundayken, daha sonraları aynı amaçlarla kullanılan farklı kaynakların (*Scopus*, *Google Scholar* gibi) da ortaya çıktığı görülmektedir. Günümüzde SCI, SSCI ve A&HCI Thomson Reuters bünyesinde yer almakta ve geniş bir kullanıcı kitlesine hitap etmektedir.

Önceki Çalışmalar

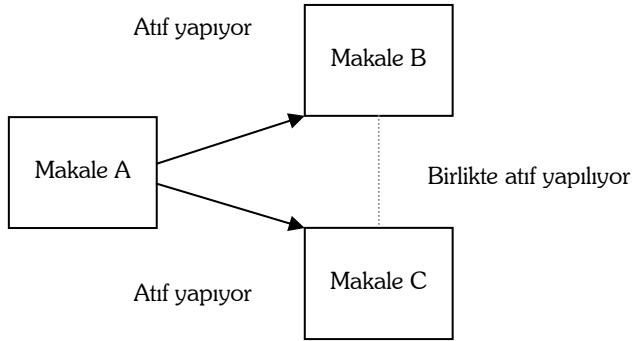
Literatür incelendiğinde ilk atıf analizi çalışması olarak 1927 yılında gerçekleştirilen ve *Journal of the American Chemical Society* adlı bir kimya dergisinde yayımlanan makalelerin kaynakçalarının ele alındığı araştırma işaret edilmektedir (Lawani 1981: 295, White 1985: 39). Atıf analizi araştırmalarında genellikle yazar verimliliği, yayınların kullanım özellikleri, literatür eskimesi gibi konular ele alınmaktadır.

Atıf analizi çalışmalarının farklı teknikler kullanılarak gerçekleştirildiği bilinmektedir. Bu tekniklerin en yaygın kullanılanları arasında “bibliyografik eşleştirme” (bibliographic coupling) ve “ortak atıf” (co-citation) yer almaktadır. Farklı iki kaynaktan aynı yayına atıf yapılması bibliyografik eşleştirme, bir kaynaktan farklı iki yayına atıf yapılması ise ortak atıf olarak tanımlanmaktadır (Al ve Tonta 2004: 23, Garfield 1988). Şekil 1’de bibliyografik eşleştirmeye, Şekil 2’de ise ortak atıfa ilişkin gösterime yer verilmektedir. Şekil 1’de “Makale B” ve “Makale C” aynı makaleye (“Makale A”) atıf yapmaktadır. Bir başka ifadeyle “Makale B” ve “Makale C”nin kaynakçasında “Makale A” yer almaktadır.

Şekil 1. Bibliyografik eşleştirme (Kaynak: Garfield 1988)

Ortak atıf bibliyografik eşleştirmenin tam tersidir. “Makale A”nın kaynakçasında “Makale B” ve “Makale C” yer almaktadır. Bibliyografik eşleştirme ve ortak atıf, konu ya da diğer bazı özellikler (örneğin, otorite) açısından yayınların birbirlerine benzerliği hakkında fikir vermektedir.

Şekil 2. Ortak atıf (Kaynak: Garfield 1988)

Türkiye’de son yıllarda atf analizi çalışmalarına yoğun ilgi gösterilmektedir. Söz konusu çalışmalara olan ilginin özellikle atf dizinleri kapsamına alınan Türkiye orijinli dergi sayısının artmasından ve akademik çevrelerin atf dizinlerine verdiği önemden kaynaklandığı düşünülmektedir. Atf dizinlerinde yer alan Türkiye adresli yayınların incelendiği çalışmaların (Al 2009, Al, Şahiner ve Tonta 2006, Denkel, Kâğıtçıbaşı, Pak ve Pamuk 1999, Gülgöz, Yedekçioğlu ve Yurtsever 2002, Tonta ve İlhan 1997, Uzun 1998) yanı sıra, özel olarak atf dizinlerinde yer alan Türkiye adresli dergilere yönelik araştırmaların (Al ve Coştur 2007, Birinci 2008, Orbay, Karamustafaoğlu ve Öner 2007, Yalçın 2010) varlığı da dikkat çekmektedir.

Atf dizinlerindeki Türkiye orijinli dergilerin değerlendirildiği çalışmalarda, atf analizleri yapılmış, yıllar içinde Türkiye orijinli dergilerin etki faktörlerindeki değişimler araştırılmıştır. Etki faktörü, bir dergide, önceki iki yılda yayımlanan makalelere o yıl içerisinde yapılan atf sayısının, o derginin önceki iki yılda yayımladığı makale sayısına bölünmesiyle hesaplanan bir bibliyometrik göstergedir (Garfield 1994).

Konuyla ilgili çalışmalardan birinde (Al ve Coştur 2007), Türkiye orijinli olarak SSCI kapsamında en uzun süre yer alan dergi konumunda bulunan *Türk Psikoloji Dergisi* incelenmiştir. Çalışmada, yayımlanan makalelerin neredeyse tamamının Türkçe olduğu, makale yayımlayan kişilerin bağlı oldukları kurumlar itibarıyla en çok katkının Hacettepe, Ankara ve Orta Doğu Teknik Üniversitelerindeki araştırmacılar tarafından gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Ayrıca, *Türk Psikoloji Dergisi*’nde yayımlanan makalelerin %57’sine atf dizinleri kapsamında yayımlanan makaleler tarafından hiç atf yapılmadığı, atf yapılan kaynakların çoğunluğunu dergilerin oluşturduğu saptanmıştır.

Turkish Journal of Chemistry’nin bibliyometrik analizinin gerçekleştirildiği çalışmalardan birinde (Birinci 2008) en verimli yazarların hangileri olduğu, yayımlanan makalelerin bibliyometrik yasalara uyup uymadığı, atf yapılan kaynak türleri gibi konular ele alınmıştır. Söz konusu çalışmaya göre, makale başına düşen ortalama yazar sayısı yaklaşık ikidir ve en çok katkıda bulunan kurumlar arasında Hacettepe, Ankara ve Atatürk Üniversiteleri başta gelmektedir. Aynı çalışmada ortak yazarlıkta önceliğin kurum içine verildiği de vurgulanmaktadır. *Turkish Journal of Chemistry*’nin incelendiği diğer çalışma (Orbay, Karamustafaoğlu ve Öner 2007) ise dergiyi bibliyometrik bir gösterge olan *h*-endeksi¹ bağlamında incelemektedir. Çalışmada açık erişimin, derginin *h*-endeksine olumlu yönde katkı yapacağına altı çizilmektedir.

A&HCI’de dizinlenen *Millî Folklor* adlı derginin bibliyometrik profilinin ortaya konulduğu çalışmada (Yalçın 2010) dergiye katkı yapan yazarların çoğunluğunun ülke sınırları içindeki kurumlardan olması nedeniyle incelenen derginin ulusal bir dergi niteliğine sahip olduğu ifade edilmektedir. Yayımlanan

makalelerin büyük çoğunluğunun Türkçe olmasının da derginin uluslararası görünürlüğünü etkilediği vurgulanmaktadır.

Atıf dizinlerindeki Türkiye adresli dergilerin kapsamlı bir şekilde ele alındığı bir doktora çalışmasında (Al 2008), 2004 yılı itibariyle *Journal Citation Reports (JCR)*² kapsamında Türkiye orijinli dört derginin bulunduğu ifade edilmektedir. 2008 yılına ait *JCR*'de Türkiye orijinli dergi sayısı ise ona yükselmiştir. Atıf dizinlerine yeni dâhil olan dergiler ile bu sayının daha da artacağına hiç kuşku yoktur.

Yöntem

Bu çalışmada *bilig*'in Mart 2010 itibariyle atıf dizinlerine girmiş toplam 100 yayını bibliyometrik özellikleri bakımından değerlendirilmekte ve bu yayınların kaynakçaları analiz edilmektedir. Her yazı yazar sayısı, yazarların bağlı olduğu kurumlar, kaynakçada yer alan kaynak sayısı, atıf yapılan yayınlar gibi çeşitli yönlerden incelenmiştir. Araştırmamızda aşağıda yer alan sorulara yanıt aranmaktadır:

- *bilig*'in çok yazarlık açısından durumu nedir?
- *bilig*'deki yayınların yazarları hangi kurumlarda çalışmaktadır?
- *bilig*'de yayımlanan yazılarda en sık atıf yapılan kaynak türü (kitap, dergi vb.) hangisidir?
- *bilig*'deki en sık atıf yapılan dergiler hangileridir?
- *bilig*'deki yayınların kaynakçaları dikkate alındığında, literatürün yaşlanma hızı nedir?

bilig'deki yayınları inceleyebilmek için SSCI veritabanında 6 Mart 2010 tarihinde çevrimiçi bir tarama gerçekleştirilmiştir. Yapılan taramada *bilig*'de yayımlanan ve atıf dizini kapsamında yer alan 100 adet yayına ait bilgiler elde edilmiştir. Söz konusu bilgiler arasında yazar adları, yazar adresleri, makale başlıkları, yayın dilleri, yayın yılları, doküman türleri, kaç yayına atıf yaptığı ve çalışmaların kaç yayın tarafından atıf aldığı yer almaktadır. Ayrıca her bir çalışmanın kaynakçasında yer alan yayınlara ait bilgiler de elde edilmiştir. Araştırma sorularına yanıt verebilmek amacıyla, *bilig*'deki yayınlar önce bibliyometrik özellikleri (yıl, sayfa sayısı, yazar sayısı vb.) açısından, daha sonra da *bilig*'de atıf yapılan kaynaklar (tür, atıf yapılan kaynağın yaşı vb.) açısından incelenmiştir.

bilig'de atıf yapılan kaynaklar kitap, dergi ve diğer yayınlar olmak üzere üç kategoriye ayrılmıştır. Kitap, teknik rapor ve bildiri kitaplarına yapılan atıflar “kitap”; bilimsel ve popüler dergiler ile günlük-haftalık gazetelere yapılan

atıflar “dergi”; lisansüstü tezlerine, yayımlanmamış çalışmalara, web sitelerine ve görüşmelere yapılmış atıflar “diğer yayınlar” altında sınıflandırılmıştır.

Literatür eskimesine yönelik hesaplamalarda, hicri takvime göre verilen yayın yılları için miladi takvime çevirme işlemi gerçekleştirilmiştir. Atıflarda gün ve ay bilgisi bulunmadığından çevirim işlemleri ilk ayın ilk günü temel alınarak yapılmıştır. Yayın yılı bilgisi verilmeyen atıflar ise değerlendirmeye alınmamıştır.

Atıf yapılan yazarlar arasındaki ilişkilerin ortaya çıkarılmasında ise CiteSpace adlı yazılımdan yararlanılmıştır. Bu amaçla çalışmamızda, veritabanından söz konusu yazılıma uygun formatta (plain text) indirilen veriler kullanılmıştır. Çevrimiçi olarak erişilebilen bir yazılım olan CiteSpace’in bilimsel yayınlardaki yönelimlerin açıklanmaya çalışıldığı birçok çalışmada kullanıldığı bilinmektedir (Chen 2006).

Bulgular ve Yorum

Atıf dizinleri kapsamındaki Türkiye adresli dergi sayısı 9 Mart 2010 itibarıyla 74’tür (ULAKBİM 2010). Bu dergiler arasında yer alan *bilig* 2008 yılından beri *SSCI* içerisinde dizinlenmektedir. Tarama sonucunda atıf dizinlerinde *bilig’e* ait toplam 100 adet yayın bulunduğu saptanmıştır. Bu yayınların 96 tanesi makale, dört tanesi ise kitap tanıtımıdır. Tablo 1’de *bilig’deki* yayınların sayfa sayıları ve bu yayınlarda kullanılan kaynaklara ilişkin genel bilgiler verilmektedir. Buna göre *bilig’de* yayımlanan bir makalenin ortalama sayfa uzunluğu 21, makalelerde atıf yapılan kaynak sayısı ortalaması ise 28’dir.

Tablo 1. *bilig’deki* yayınlarla ilgili bilgiler

Yayın türü	Yayın sayısı	Sayfa sayısı			Kaynak sayısı		
		N	X	SS	N	X	SS
Makale	96	2042	21,3	7,5	2646	27,6	15,8
Kitap tanıtımı	4	30	7,5	4,4	31	7,8	8,3
Toplam	100	2072	20,7	7,9	2677	26,8	16,1

bilig’deki çalışmalar yayın diline göre incelendiğinde yayınların %87’sinin Türkçe, %13’ünün ise İngilizce olduğu saptanmıştır. Atıf dizinleri kapsamındaki birçok Türkiye orijinli dergide benzer şekilde Türkçe ağırlıklı yayın yapma alışkanlığı sıklıkla gözlemlenen bir durumdur.

Yazarlar

bilig’deki yayınların büyük çoğunluğu tek yazarlıdır. Sadece 16 yayın iki ve daha fazla yazar tarafından kaleme alınmıştır. Bu yayınlardan 14’ü iki, iki tanesi ise üç yazarlıdır. *bilig’de* 100 yayına toplam 115 farklı yazar katkıda bulunmuştur. Değerlendirmeye alınan kısa süre içerisinde ikiden fazla yayına

sahip yazar bulunmamaktadır. Ferhat Karabulut, Ramazan Korkmaz ve Nasuh Uslu ikiyeşer yayın ile *bilig*'e katkı yapmışlardır.

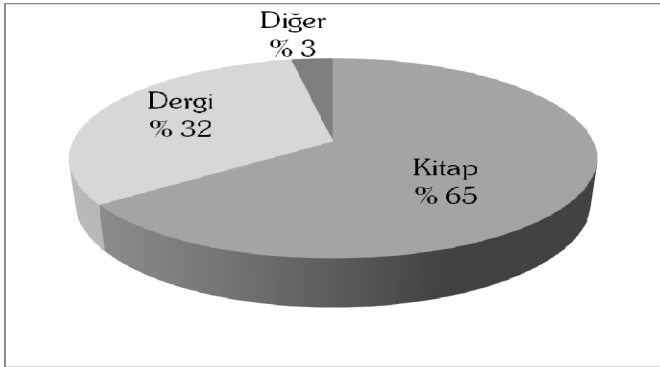
Toplam 100 yayın 58 farklı kurumda çalışan yazarlar tarafından kaleme alınmıştır. Yazarların kurumlara göre dağılımı incelendiğinde *bilig*'e kurum bazlı en fazla katkının Gazi ve Hacettepe Üniversitesi mensupları tarafından yapıldığı görülmektedir. Bu iki üniversiteyi Başkent, Kırıkkale ve Selçuk Üniversiteleri takip etmektedir (bkz. Tablo 2). Sıralama yapılırken aynı kurumda yer alıp birlikte çalışmış araştırmacıların gerçekleştirdikleri yayınlar sadece bir kez sayılmıştır.

Tablo 2. *bilig*'de en çok yayına sahip kurumlar

Kurum	Yayın sayısı
Gazi Üniversitesi	8
Hacettepe Üniversitesi	8
Başkent Üniversitesi	5
Kırıkkale Üniversitesi	4
Selçuk Üniversitesi	4

Atıf Analizi

Araştırma kapsamındaki yayınların kaynakçalarında toplam 2677 atıf yer almaktadır. Söz konusu atıfların büyük oranda (%65) kitaplara yapıldığı görülmektedir (bkz. Şekil 3). *bilig*'de atıf yapılan kaynakların %32'si ise dergidir. Bu dergilerin tarih, edebiyat ve psikoloji gibi farklı konularda yayımlandığı ve atıf sayılarının birbirlerine yakın olduğu gözlenmektedir. Atıf yapılan dergiler arasında *Belleten*, *Türk Dili*, *European Journal of Work & Organizational Psychology*, *International Journal of Middle East Studies* ve *bilig* gibi dergiler ön plana çıkmaktadır. Ancak bu dergilerin genelde bir ya da iki makalede çok sayıda atıf aldığı görülmektedir.

Şekil 3. Atıf yapılan kaynakların türlerine göre dağılımı

bilig'de yayımlanan çalışmalardaki 2677 atıf, atıf yapılan makalenin yayımlandığı yıla göre sıralanmıştır. Bazı atıflara ait yayın yılı bilgisi bulunmamaktadır. Bu nedenle literatür eskimesine yönelik değerlendirme yayın yılı bilgisi bulunan 2651 atıf üzerinden gerçekleştirilmiştir.

bilig'de yer alan en eski tarihli atıf 1825 yılında yayımlanan bir kaynağa aittir. *bilig*'de atıf yapılan kaynakların yarı yaşamını saptamak için önce atıfların yapıldığı çalışmanın yayın yılı, çalışmada atıf yapılan tüm kaynakların yayın yıllarından çıkarılmış ve her çalışma için atıf yapılan kaynakların ortanca yaşı bulunmuştur. Tüm yayınlar için bulunan ortancaların ortalaması alınarak *bilig* için yarı yaşam hesaplanmıştır. Buna göre yayın türü ayırt edilmeksizin, *bilig*'de atıf yapılan kaynakların yarı yaşamı 15,8'dir. Bir başka ifadeyle *bilig*'de atıf yapılan yayınların yarısı son 16 yılda yayımlanmıştır. Daha önce gerçekleştirilen çalışmalarda yarı yaşam rakamları *Türk Psikoloji Dergisi* için 10 (Al ve Coştur 2007), *Milli Folklor* için ise 12 yıl (Yalçın 2010) olarak hesaplanmıştır. Bu bağlamda *bilig*'de yayımlanan yazılarda nispeten eski kaynaklardan yararlanma eğilimi olduğu görülmektedir. Özellikle tarih ile ilgili yayınlarda eski kaynakların sıklıkla kullanılması bu sonucun ortaya çıkmasında temel etkidir.

bilig'de yayımlanan çalışmaların kaynakçalarının tamamı üzerinden hesaplanan eskime değerlerine ilişkin bulgular Tablo 3'te sunulmaktadır. Buna göre atıf yapılan kaynakların üçte birinden fazlasının dokuz yaşından küçük olduğu ve %35'lik bölümünün ise 20 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3. *bilig*'deki yayınlarda atıf yapılan kaynakların yaşı

Yaş	N	%
0-4	342	12,9
5-9	596	22,5
10-14	454	17,1
15-19	321	12,1
20-24	174	6,6
25-29	126	4,8
30-34	107	4,0
35-39	91	3,4
40-44	61	2,3
45-49	59	2,2
50-99	252	9,5
100 ve üzeri	68	2,6
Toplam	2651	100,0

Sosyal Ağ Analizi

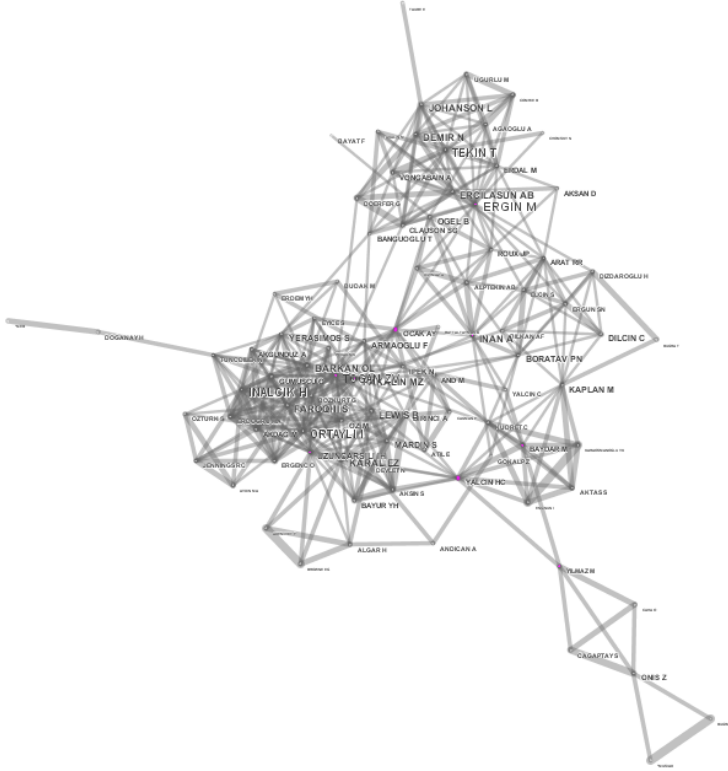
Sosyal ağ analizi bireyler, nesnelere ya da kurumlar arasındaki ilişkilerin sayısallaştırılarak sunulmasını sağlayan bir yöntemdir. Antropoloji, ekonomi gibi birçok disiplinde kendine uygulama alanı bulan sosyal ağ analizi ile toplulukların yapısı incelenmekte ve topluluklar arasında kolayca gözlemlenemeyen ilişkiler görselleştirilerek var olan bağlantılar modellenmektedir. Sosyal ağ analizi araştırmalarında topluluk içindeki bağlantı ve ilişkilere odaklanılmaktadır (Freeman 2004; Scott 1988). Bu çalışma kapsamında da atıf yapılan yazarlar arasındaki ilişkiler sosyal ağ analizi yöntemiyle ele alınmaktadır.

Sosyal ağ analizi yönteminde merkezilik önemli bir ölçüm birimidir. Farklı merkezilik ölçümlerinin varlığı bilinmekle birlikte bu çalışma kapsamında yazar ortak ağı ile ilgili olarak arasındalık merkeziliği kullanılmıştır. Arasındalık bir birimin ağda diğer birimler arasında bulunmasının derecesidir. Aynı zamanda bir birimin birbirleriyle doğrudan bağlantılı olmayan birimlerle ne düzeyde ilişki içinde olduğunu göstermektedir. Herhangi bir birimin arasındalık katsayısı yüksek ise, söz konusu birimin ağda önemli bir köprü görevi gördüğü anlaşılır (Gürsakal 2009: 92-94, Otte ve Rousseau 2002: 442-443). Şekil 4'te 100 düğümlü ve 405 bağlantıya sahip bir ağdaki ortak atıf yapılan yazarlar arasında merkezilik derecesi en yüksek beş yazar görülmektedir (sırasıyla yazarlar ve katsayılar: Ahmet Yaşar Ocak 0,21, Hüseyin Cahit Yalçın 0,20, Muharrem Ergin 0,19, Mustafa Yılmaz 0,17, Zeki Velidi Togan 0,16). Bu yazarlar ortak atıf yapılan yazarlardır ve *bilig* içinde farklı yazar ağlarını birbirine bağlamaktadırlar.

Şekil 4. *bilig*'deki ortak yazarlık ağı (merkezilik)

Şekil 5'te ise atf sıklıkları itibariyle *bilig*'deki ortak yazar atf ağı sunulmaktadır. En fazla ortak atf yapılan yazarlar arasında Muharrem Ergin, İlber Ortaylı, Halil İnalçık, Talat Tekin, Zeki Velidi Togan yer almaktadır. Şekil 5'de yer alan isimlerin yazı karakteri büyüklüğü söz konusu yazarların daha fazla sayıda atf aldığını göstermektedir.

Şekil 5. *bilig*'deki ortak yazarlık ağı (sıklık)

Alan Çalışmaları Kategorisindeki Dergilerin Özellikleri

Thomson Reuters atf dizinlerinde yer alan dergilere yönelik olarak konu sınıflamaları yapmaktadır. *bilig*'in söz konusu sınıflandırmada alan çalışmaları (area studies) kategorisinde yer aldığı görülmektedir. JCR'nin 2008 yılındaki sosyal bilimlere yönelik sürümünde alan çalışmaları kategorisinde 39 dergi bulunmaktadır (Thomson Reuters 2010). *bilig*'in kendisini uluslararası platformda da kabul ettirebilmesi için aynı kategoride bulunduğu dergiler ile hangi yönlerden benzeştiğinin ve farklılık gösterdiğinin saptanması gelecekte

yayın politikasına yönelik değişikliklerin neler olabileceğini göstermesi açısından önemlidir.

Alan çalışmaları kategorisindeki dergilerin neredeyse yarısı (%49) ABD, dörtte biri İngiltere (%26) orijinelidir. Alan çalışmaları kategorisinde ABD ve İngiltere'nin dışında 10 farklı ülkeye ait dergi bulunmaktadır. Genel olarak bakıldığında birçok JCR kategorisinde olduğu gibi alan çalışmaları kategorisinde de Anglosakson ağırlığı dikkati çekmektedir. Ayrıca, söz konusu dergilerde 2008 yılına ait toplam 3252 yayının 3212'sinin dili İngilizcedir. Bu alandaki dergilerin büyük bir çoğunluğu (%62) yılda dört sayı olarak yayımlanmaktadır. *Bilgi*'in de kendi kategorisinde yer alan dergilerin yayımlanma sıklığı açısından çoğunluğa uyduğu gözlenmektedir. Yılda iki sayı olarak yayımlanan dergilerin oranı %15, üç sayı olarak yayımlananların oranı ise %10'dur. Bir derginin (*Asian Survey*) yılda 12 sayı olarak çıktığı görülmektedir (bkz. Tablo 4).

Birçok sosyal bilim alt alanında olduğu gibi alan çalışmalarında bulunan dergilerin de etki faktörleri çok yüksek değildir. Bunun nedeni, birçok dergi-deki yayınların beklenen atıfları alması için etki faktörü hesaplamasında kullanılan iki yıllık sürenin kısa olmasıdır. Sosyal bilimlerde atıf yapılan kaynakların yaşı konusu düşünüldüğünde, birin üzerinde etki faktörüne sahip dergiler etki faktörü yüksek dergiler olarak adlandırılabilir.

Alan çalışmaları kategorisindeki dergiler arasında ABD orijinli dergiler sayıca fazla olmasına karşın, yüksek etki faktörüne sahip dergiler ABD dışında yayımlanmaktadır. En yüksek etki faktörüne sahip dergi olan *China Journal* Avustralya kökenli bir dergidir. Etki faktörü değeri birin üzerinde olan altı dergi bulunmaktadır ve bu dergilerden dördü İngiltere, biri Avustralya ve biri de Rusya orijinelidir.

Tablo 4. Alan çalışmaları kategorisindeki dergilere ait bilgiler

Dergi	Ülke	Yılda kaç sayı çıkardığı	Etki faktörü
Africa	İskoçya	4	0,547
African Affairs	İngiltere	4	1,264
Afrika Spectrum	Almanya	3	0,047
Asian Survey	ABD	12	0,446
China Journal	Avustralya	2	1,421
China Quarterly	İngiltere	4	1,211
China Review	Çin Halk Cum.	2	0,577
Contemporary Pacific	ABD	2	0,578

Dergi	Ülke	Yılda kaç sayı çıkardığı	Etki faktörü
East European Quarterly	ABD	4	0,093
Economic Development and Cultural Change	ABD	4	0,845
Eurasian Geography and Economics	Rusya	8	1,160
Europe-Asia Studies	İngiltere	8	0,734
German Studies Review	ABD	3	0,167
Ids Bulletin-Institute of Development Studies	İngiltere	4	0,365
International Journal of Middle East Studies	ABD	4	0,553
Journal of Asian Studies	ABD	4	0,348
Journal of Baltic Studies	ABD	4	0,419
Journal of Contemporary Asia	İsveç	4	0,622
Journal of Japanese Studies	ABD	2	0,300
Journal of Latin American Studies	İngiltere	4	0,628
Journal of Modern African Studies	İngiltere	4	1,041
Journal of Palestine Studies	ABD	4	0,065
Journal of Southeast Asian Studies	Singapur	3	0,104
Journal of Southern African Studies	İngiltere	4	0,711
Latin American Perspectives	ABD	6	0,256
Latin American Politics and Society	ABD	4	0,491
Latin American Research Review	ABD	3	0,271
Middle East Journal	ABD	4	0,262
Middle East Policy	ABD	4	0,208
Middle Eastern Studies	İngiltere	6	0,171
Modern Asian Studies	ABD	4	0,507
Modern China	ABD	4	0,303
Pacific Affairs	Kanada	4	0,270
Pacific Focus	Güney Kore	2	0,125
Pacific Review	İngiltere	4	1,022
Post-Soviet Affairs	ABD	4	0,774
Slavic Review	ABD	4	0,340
Social Dynamics	Güney Afrika	2	0,044

Not: *Dergilere ait etki faktörü değerleri 2008 yılına aittir.*

Tablo 5'te alan çalışmaları kategorisinde bulunan dergilerdeki yayınlara ilişkin sayfa ve yararlanılan kaynak sayıları verilmektedir. Sayfa uzunlukları ve kaynakçalarda yer alan yayın sayıları ile ilgili olarak dergiden dergiye farklılıklar göze çarpmaktadır. Tablodaki standart sapma değerlerinin yüksek olması söz konusu dergilerdeki yayın türlerinin (makale, kitap tanıtımı gibi) birbirinden farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Bazen de dergideki yayının

sayısının azlığı ortalama ve standart sapma değerlerinin yüksek çıkmasına neden olmaktadır. Örneğin, sayfa sayısı itibarıyla en yüksek ortalama sahip dergi konumundaki *Modern Asian Studies*'de 2008 yılında sadece 31 yayına yer verilmiştir. Bu dergideki bir yayın ortalama olarak 32 sayfa uzunluğundadır. Ortalama sayfa sayısı en düşük dergi konumundaki *Slavic Review* ise 39 dergi arasında 2008 yılı itibarıyla 321 yayın ile en fazla yayın yapan dergidir. Bu dergideki bir yayının ortalama sayfa sayısı ise dördüttür.

Tablo 5. Alan çalışmaları kategorisinde bulunan dergilerdeki yayınlarla ilgili bilgiler

Dergi	Yayın sayısı	Sayfa sayısı			Kaynak sayısı		
		N	X	SS	N	X	SS
Africa	62	653	10,5	10,1	1174	18,9	23,5
African Affairs	81	732	9,0	8,2	1423	17,6	31,0
Afrika Spectrum	40	443	11,1	8,4	789	19,7	23,0
Asian Survey	64	1056	16,5	7,4	1553	24,3	19,1
China Journal	112	542	4,8	6,5	773	22,2	6,9
China Quarterly	124	876	7,1	7,6	1697	13,7	24,2
China Review	30	478	15,9	12,4	871	29,0	30,5
Contemporary Pacific	39	503	12,9	12,8	803	20,6	27,8
Critical Asian Studies	30	606	20,2	11,4	917	30,6	25,7
East European Quarterly	20	440	22,0	10,0	777	38,9	35,1
Economic Development and Cultural Change	52	932	17,9	14,9	983	18,9	18,3
Eurasian Geography and Economics	43	742	17,3	9,8	1796	41,8	34,0
Europe-Asia Studies	161	1855	11,5	10,1	3635	22,6	26,9
German Studies Review	194	1017	5,2	14,4	813	4,2	5,9
Ids Bulletin-Institute of Development Studies	91	869	9,6	2,4	2075	22,8	13,9
International Journal of Middle East Studies	155	798	5,2	6,5	1659	10,7	24,6
Journal of Asian Studies	250	1799	7,2	10,1	2597	10,4	25,9
Journal of Baltic Studies	45	529	11,8	9,6	1072	23,8	24,9
Journal of Contemporary Asia	64	698	10,9	9,5	1239	19,4	24,2
Journal of Japanese Studies	88	631	7,2	7,6	577	6,6	16,9
Journal of Latin American Studies	143	933	6,5	8,7	1689	11,8	30,3
Journal of Modern African Studies	54	711	13,2	12,4	1461	27,1	32,4
Journal of Palestine Studies	73	510	7,0	8,9	382	5,2	13,0
Journal of Southeast Asian Studies	39	504	12,9	10,9	1072	27,5	31,7
Journal of Southern African Studies	99	1005	10,2	7,8	2535	25,6	31,2
Latin American Perspectives	84	1019	12,1	5,3	2105	25,1	23,5
Latin American Politics and Society	61	841	13,8	11,9	1499	24,6	33,4
Latin American Research Review	45	776	17,2	8,2	1418	31,5	21,4
Middle East Journal	130	706	5,4	6,7	1182	9,1	21,3

Dergi	Yayın sayısı	Sayfa sayısı			Kaynak sayısı		
		N	X	SS	N	X	SS
Middle East Policy	64	731	11,4	8,3	1009	15,8	28,8
Middle Eastern Studies	75	1019	13,6	7,7	2481	33,1	35,1
Modern Asian Studies	31	984	31,7	14,9	1468	47,4	27,3
Modern China	20	496	24,8	10,1	840	42,0	32,2
Pacific Affairs	183	752	4,1	5,3	1004	5,4	16,3
Pacific Focus	19	399	21,0	6,2	558	29,4	12,1
Pacific Review	32	648	20,3	5,6	1542	48,2	20,0
Post-Soviet Affairs	14	403	28,8	5,9	648	46,3	22,1
Slavic Review	321	1296	4,0	6,3	2162	6,7	19,7
Social Dynamics	20	258	12,9	6,5	488	24,4	21,0

Not: Tablodaki bilgiler 2008 yılı yayınlarına aittir.

Alan çalışmaları dergileri kaynakçalarında buldukları ortalama atf sayılarına göre incelendiğinde, 13 derginin *bilig*'in ortalamasından (26,8) yüksek, 26 derginin ise daha düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. *German Studies Review* adlı dergi yayımladığı çalışmalarda son derece az kaynağa (4,2) atf yaparken, *Pacific Review* adlı dergi bu dergiye kıyasla 11 kattan daha fazla kaynak (48,2) kullanmaktadır. Bu durum farklı dergilerin farklı yayın türlerine farklı düzeylerde yer vermesiyle açıklanmaktadır. *German Studies Review*'deki tüm yayınların %87'sinin kitap tanıtımı olması 39 dergi arasında yararlanılan kaynak sayısı itibariyle ortalamasının düşük olması sonucunu doğurmuştur. *bilig*'de makale dışında tür olarak sadece kitap tanıtımı yer almakta ve toplam içinde kitap tanıtımlarının oranı %4'te kalmaktadır. Bu oran birçok alan çalışmaları dergisi ile karşılaştırıldığında daha düşüktür.

bilig'in 2008 yılındaki 40 yayının hiçbirine 17 Mart 2010 tarihi itibariyle atf dizinleri kapsamındaki yayımlar tarafından atf yapılmamıştır. Tablo 6'da alan çalışmaları kategorisinde yer alan dergilerin 2008 yılı yayın sayıları ve bu yayınlara 17 Mart 2010 tarihine kadar yapılan atf sayıları sunulmaktadır. Buna göre, alan çalışmaları kategorisindeki dergilerden sadece tek bir dergi (*East European Quarterly*) yayın tarihinden sonra oldukça kısa sayılabilecek bir süre içerisinde dahi olsa, atf almama özelliği göstermiştir. *Journal of Palestine Studies* ve *Social Dynamics* içindeki yayınlara ise birer kez atf yapıldığı saptanmıştır. Karşılaştırmalı olarak bakıldığında alan çalışmaları kategorisindeki dergiler arasında *Eurasian Geography and Economics* ve *Pacific Review* adlı dergilerin yüksek atf ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Bu iki derginin ortak özelliği araştırıldığında, söz konusu iki derginin sadece alan araştırmaları kategorisinde sınıflandırılmadığı, aynı zamanda başka alanlarla ilgili olan yayınlara da bünyesinde yer verdiği ortaya çıkmıştır. Alan araştırmaları kategorisine ek olarak, *Eurasian Geography and Economics* coğrafya kategorisi altında, *Pacific Review* ise uluslararası ilişkiler

kategorisi altında sınıflanmaktadır. Bu bağlamda dergilerin disiplinlerarası nitelikteki yayınlara yer vermelerinin önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Alan çalışmaları kategorisindeki dergilerin 2008 yılı yayım ve atıf sayıları

Dergi	Yayın	Atıf	B/A
	sayısı	sayısı	
	(A)	(B)	
Africa	62	11	0,18
African Affairs	81	29	0,36
Afrika Spectrum	40	3	0,08
Asian Survey	64	24	0,38
China Journal	112	5	0,04
China Quarterly	124	7	0,06
China Review	30	4	0,13
Contemporary Pacific	39	9	0,23
Critical Asian Studies	30	14	0,47
East European Quarterly	20	0	0,00
Economic Development and Cultural Change	52	36	0,69
Eurasian Geography and Economics	43	90	2,09
Europe-Asia Studies	161	37	0,23
German Studies Review	194	7	0,04
Ids Bulletin-Institute of Development Studies	91	9	0,10
International Journal of Middle East Studies	155	8	0,05
Journal of Asian Studies	250	12	0,05
Journal of Baltic Studies	45	7	0,16
Journal of Contemporary Asia	64	60	0,94
Journal of Japanese Studies	88	2	0,02
Journal of Latin American Studies	143	14	0,10
Journal of Modern African Studies	54	22	0,41
Journal of Palestine Studies	73	1	0,01
Journal of Southeast Asian Studies	39	8	0,21
Journal of Southern African Studies	99	22	0,22
Latin American Perspectives	84	14	0,17
Latin American Politics and Society	61	13	0,21
Latin American Research Review	45	21	0,47
Middle East Journal	130	5	0,04
Middle East Policy	64	3	0,05
Middle Eastern Studies	75	6	0,08
Modern Asian Studies	31	13	0,42
Modern China	20	11	0,55
Pacific Affairs	183	2	0,01
Pacific Focus	19	9	0,47
Pacific Review	32	36	1,13
Post-Soviet Affairs	14	8	0,57
Slavic Review	321	2	0,01
Social Dynamics	20	1	0,05

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma ile *bilig* çeşitli bibliyometrik özellikler açısından incelenmiştir. Bibliyometrik araştırmalar disiplinlerin ya da dergilerin kendilerini daha yakından tanımalarına ve araştırmacıların alanlarının yapısına ilişkin bilgi edinmelerine olanak tanımaktadır. Sosyal ağ analizi çalışmaları da alanlara, dergilere ya da yazarlara yönelik olarak gerçekleştirildiğinde otorite kaynakların/kişilerin belirlenmesini ve aralarındaki ilişkilerin ortaya çıkarılmasını sağlamaktadır.

Yakın zamanda *JCR* kapsamında da yer alması beklenen *bilig*'in alanında önemli bir uluslararası dergi olma özelliği göstermesi istenildiği takdirde yapılması gerekenler ana başlıklarıyla aşağıda sıralanmaktadır:

- *JCR*'deki alan çalışmaları kategorisinde yer alan hiçbir dergide yayın dili İngilizce olan çalışma oranı *bilig*'deki kadar az değildir. Her ne kadar çalışmaların İngilizce ve Rusça özetleri dergide yer alıyor olsa da, yayın dilinin Türkçe olması yurt dışındaki araştırmacıların derginin içeriği hakkında yeterli bilgi sahibi olmalarını engellemektedir. Böyle bir ortamda yurt dışındaki araştırmacıların *bilig*'de yer alan yayınlara atfı yapma ihtimali son derece düşük olacaktır.
- Katkıda bulunan yazarların çoğunluğunun ülke sınırları içerisindeki kurumlardan olması derginin yerel bir dergi özelliği taşıdığı şeklinde yorumlanabilir. Bu bağlamda dergiye uluslararası anlamda katkı yapılmasına yönelik çalışmalara gereksinim duyulmaktadır. Türk dünyası ile ilgili sosyal bilimler alanında çalışmalar yapan etkin kişi ya da gruplarla iletişime geçilerek, bu kişi ya da grupların niteliği yüksek çalışmalarının *bilig*'de yayımlanması yönünde çaba gösterilebilir. Yurt dışındaki alanla ilgili araştırmacıların *bilig*'in yazar grubuna dâhil edilmesinin derginin görünürlüğünü artıracığı düşünülmektedir.
- *bilig*'de çok yazarlı yayın sayısı azdır ve ortak yazarlılıkta da Türkiye'deki araştırmacıların birlikte yaptığı çalışmalar dikkati çekmektedir. Yurt dışındaki araştırmacılar ile ortaklaşa çalışmalar yapılması durumunda hem araştırmacılarımızın farklı bakış açılarına sahip olacağı hem de *bilig*'in uluslararası görünürlüğünü artıracığı düşünülmektedir.
- Sosyal bilimler alanında Türkiye dışında çalışmakta olan ve atfı dizinlerinde yer alan dergilerde etkisi yüksek çalışmalara imza atan Türk araştırmacılar olduğu bilinmektedir. Söz konusu yayınların bir kısmınının *bilig*'e yönlendirilmesi yolunda çalışmalar yapılabilir. Bu şekilde orta vadede *bilig*'in uluslararası etkisinin artması ve alan çalışmaları dergileri arasında çekim merkezi haline gelmesi amaçlanabilir.
- *bilig*'de yayın yapan araştırmacılar ve atfı alan araştırmaların sahiplerine teşvik amaçlı ödüller verilebilir. Örneğin, jüri değerlendirmesi aracılığıyla

her yıl en iyi makale yayımlayan araştırmacıya ödül verilmesi niteliği teşvik edici bir uygulama olabilir.

Bu çalışmada *bilig*'in atf dizinlerine kısa bir süre içerisinde dâhil olmasından ötürü sınırlı sayıda yayın incelenmiştir. Gelecekte daha büyük veri setleri ile yapılacak çalışmalar ile daha ayrıntılı analizlerin gerçekleştirilmesi olanaklıdır. Bu şekilde derginin zaman içerisindeki gelişimi değerlendirilerek gerekli kararlar alınabilir.

Açıklamalar

- ¹ h-endeksi bir fizikçi (Hirsch 2005) tarafından ortaya konulmuş olan ve bilim insanlarını değerlendirirken kişinin tüm yayımlarından kaçının belli bir değer üzerinde atf aldığı ile ilgilenen bir göstergedir.
- ² JCR adlı kaynağın Science Edition ve Social Science Edition olarak iki ayrı sürümü bulunmaktadır. Mart 2010 itibarıyla erişilebilen en yeni JCR 2008 tarihli. Atf dizinlerine yeni giren dergilerin JCR'de yer alması için belli bir süre geçmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

- Ahmet Yesevi Üniversitesi (2010). *bilig*. 9 Mart 2010 tarihinde www.yesevi.edu.tr/yayinlar/index.php?action=bilig_static&bilig_id=41&page=hakkinda&lang=tr adresinden erişildi.
- Al, Umut. (2008). *Türkiye'nin bilimsel yayın politikası: Atf dizinlerine dayalı bibliyometrik bir yaklaşım*. Doktora tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- (2009). "Türkiye'nin görelî atf etkisi üzerine bibliyometrik bir çalışma". *Bilgi Dünyası* 10 (2): 231-244.
- Al, Umut ve Recai Coştur (2007). "Türk Psikoloji Dergisi'nin bibliyometrik profili". *Türk Kütüphaneciliği* 21 (2): 142-163.
- Al, Umut, Mustafa Şahiner ve Yaşar Tonta (2006). "Arts and humanities literature: Bibliometric characteristics of contributions by Turkish authors". *Journal of the American Society for Information Science & Technology* 57 (8): 1011-1022.
- Al, Umut ve Yaşar Tonta (2004). "Atf analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü tezlerinde atf yapılan kaynaklar". *Bilgi Dünyası* 5 (1): 19-47.
- Birinci, Hatice Gülşen (2008). "Turkish Journal of Chemistry'nin bibliyometrik analizi". *Bilgi Dünyası* 9 (2): 348-369.
- Cawkell, Tony ve Eugene Garfield (2001). "Institute for Scientific Information". *A century of science publishing: A collection of essays*. Ed. by E.H. Fredriksson. Amsterdam: IOS Press. 149-160.
www.garfield.library.upenn.edu/papers/isichapter15centuryofscipub149-160y2001.pdf (9 Mart 2010).
- Chen, Chaomei (2006). "CiteSpace II: Detecting and visualizing emerging trends and transient patterns in scientific literature". *Journal of the American Society for Information Science and Technology* 57 (3): 359-377.

- Denkel, Arda vd. (1999). *Türkiye’de sosyal bilimlerin uluslararası yayın performansı*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.
- Freeman, Linton C. (2004). *The development of social network analysis: A study in the sociology of science*. Vancouver: Empirical Press.
- Garfield, Eugene (1988). “Announcing the SCI compact disc edition: CD-ROM gigabyte storage technology, novel software, and bibliographic coupling make desktop research and discovery a reality”. *Current Contents* 22: 3-5. www.garfield.library.upenn.edu/essays/v11p160y1988.pdf (9 Mart 2010).
- Garfield, Eugene (1994). The Thomson Reuters impact factor. http://thomsonreuters.com/products_services/science/free/essays/impact_factor/ (18 Mart 2010).
- Gülgöz, Sami, Ömer Yedekçiöglü ve Ersin Yurtsever (2002). “Turkey’s output in social science publications: 1970-1999”. *Scientometrics* 55: 103-121.
- Gürsakal, Necmi (2009). *Sosyal ağ analizi*. Bursa: Dora Yay.
- Hirsch, Jorge E. (2005). “An index to quantify an individual’s scientific research output”. *PNAS* 102 (46): 16569-16572. www.pnas.org/cgi/reprint/102/46/16569 (8 Mart 2010).
- Lawani, Stephen Majebi (1981). “Bibliometrics: Its theoretical foundations, methods and applications”. *Libri* 31 (4): 294-315.
- Orbay, Metin, Orhan Karamustafaoğlu ve Feda Öner (2007). “What does Hirsch index evolution explain us? A case study: Turkish Journal of Chemistry”. *Biblios* 8 (27): 1-5. <http://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/0704/0704.1602.pdf> (8 Mart 2010).
- Otte, Evelien ve Ronald Rousseau (2002). “Social network analysis: a powerful strategy, also for the information sciences”. *Journal of Information Science* 28 (6): 441-453.
- Pritchard, Alan (1969). “Statistical bibliography or bibliometrics?” *Journal of Documentation* 25: 348-349.
- Scott, John (1988). “Social network analysis”. *Sociology* 21 (1): 109-127.
- Thomson Reuters. (2010). “Social Sciences Citation Index – area studies – journal list”. <http://scientific.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jlresults.cgi?PC=SS&SC=BM> (18 Mart 2010).
- Tonta, Yaşar ve İlhan, Mustafa (1997). “Sosyal bilimlerde Türkiye’nin dünyadaki yeri”. *Türk Psikoloji Dergisi* 12: 67-75.
- ULAKBİM (2010). “ISI Web of Science (WoS)'da indekslenen Türkçe dergiler”. www.ulakbim.gov.tr/cabim/vt/uvvt/isi_dergiler.uhtml (9 Mart 2010).
- Uzun, Ali (1998). “A scientometric profile of social sciences research in Turkey”. *International Information and Library Review* 30: 169-184.
- White, Emilie C. (1985). “Bibliometrics: From curiosity to convention”. *Special Libraries* 76 (1): 35-42.
- Yalçın, Haydar (2010). “Millî Folklor dergisinin bibliyometrik profili (2007-2009)”. *Millî Folklor* 22 (85): 205-211.

An Evaluation of the Bibliometric Features of *bilig*

Umut Al*
İrem Soydal**
Haydar Yalçın***

Abstract: *bilig* has been indexed by the Social Sciences Citation Index since 2008. This study examines *bilig* and the bibliometric features of its publications in citation indexes. The following research questions are addressed:

- 1) What are the institutional affiliations of the authors of the publications?
- 2) Is multiple authorship a prevalent feature of the publications?
- 3) Which types of sources (books, journal articles, etc.) get cited more often in the publications?
- 4) What are the most frequently cited journals in *bilig*?
- 5) What is the rate of literature obsolescence in *bilig*?

Moreover, this study examines the relationships among the cited authors in *bilig* by using social network analysis method. In conclusion, it is found that almost all of the publications are written in Turkish. An important part of the contributors is affiliated with Gazi, Hacettepe and Başkent Universities. Books receive 65% of all citations in *bilig*. Half of the sources cited in *bilig* have been published in the last 16 years.

Key Words: *bilig*, bibliometrics, co-citation analysis, social network analysis.

* Dr., Hacettepe University, Faculty of Letters, Department of Information Management / ANKARA
umutal@hacettepe.edu.tr

** Dr., Hacettepe University, Faculty of Letters, Department of Information Management / ANKARA
soydal@hacettepe.edu.tr

*** Lecturer, Hacettepe University Libraries / ANKARA
hyalcin@hacettepe.edu.tr

Библиометрические особенности журнала Билиг

Умит Ал*
Ирем Сойдал**
Хайдар Ялчин***

Аннотация: Журнал Билиг начиная с 2008 года вошел в международный список журналов по социальным наукам (Social Sciences Citation Index). В этой работе исследованы библиометрические особенности 100 статей, опубликованных в журнале Билиг. В исследовании сделана попытка поиска ответов на такие вопросы, как:

- 1) место работы авторов публикаций в Билиг?
- 2) характерно ли для публикаций в Билиг многоавторство?
- 3) на какие источники больше всего ссылаются публикации Билиг?
- 4) наиболее часто цитируемые журналы в Билиг?
- 5) при рассмотрении библиографии публикаций Билиг, какова «скорость старения» литературы?

Наряду с рассмотрением данных вопросов, в процессе работы выявлены также отношения между цитируемыми авторами методом анализа социальной сети. В результате исследования выявлено, что большинство исследований опубликовано на турецком языке. С точки зрения места работы авторов, наибольший вклад в развитие журнала внесли университеты Гази, Хажеттепе и Билькент. 65 % ссылок в Билиг сделано на книги. Половина ссылаемой литературы публикаций в Билиг выпущено в последние 16 лет.

Ключевые слова: Билиг, библиометрия, анализ общих ссылок, анализ социальных сетей.

* док., Университет Хажеттепе, факультет литературы, кафедра управления информацией и источниками / Анкара
umutal@hacettepe.edu.tr

** док., Университет Хажеттепе, факультет литературы, кафедра управления информацией и источниками / Анкара
soydal@hacettepe.edu.tr

*** спец-т, Библиотека университета Хажеттепе / Анкара
hyalcin@hacettepe.edu.tr